

בבית המשפט העליון

רע"ב 425/09

בפני : כבוד השופט א' א' לוי
כבוד השופט א' גרוניס
כבוד השופטת מ' נאור

המבקש : שרון פריניאן

נ ג ד

המשיבה : פרקליטות המדינה

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט
לעניינים מנהליים בתל-אביב, מיום 7.1.09, בעע"א
3520/08, שניתן על ידי כבוד השופטים : א' שהם, י' שבח,
א' אורנשטיין

תאריך הישיבה : ט' באדר התשס"ט (05.03.09)

בשם המבקש : עו"ד קליין ישראל ; עו"ד דוד יפתח

בשם המשיבה : עו"ד יוכי גינסין

פסק-דין

השופט א' א' לוי:

בחודש ספטמבר 1999 נורה פנחס בוחבוט בצוארו ובפלג גופו העליון, ולאחר מספר ימי אשפוז הועבר לניתוח בבית חולים שיבא בתל-השומר. בכתב אישום שהוגש לבית המשפט המחוזי בתל-אביב נטען, כי המבקש קשר עם אחרים לרצוח את בוחבוט. זממם של הקושרים הוצא אל הפועל ביום 25.9.99, כאשר בשעת לילה מאוחרת הגיעו שניים לבושים בגדי שוטרים וירו כדור אחד למצחו של בוחבוט. המבקש הודה בעובדות האמורות, ובעקבות כך הורשע בעבירה של קשירת קשר לבצע פשע (רצח). בהמשך, נדון המבקש, בגדרו של הסכם טיעון, לחמש שנות מאסר, ומאסרו המלא עתיד להסתיים בחודש אוגוסט 2010. המחלוקת שנתגלעה בין הצדדים ובה עוסקת הבקשה שבפנינו, סובבת סביב עתירתו של המבקש להשתחרר קודם זמנו, לאחר שנשא בשני שלישים מתקופת המאסר שהושתה עליו. ביום 17.12.08 החליטה וועדת השחרורים, ברוב דעות, לשחרר את המבקש, אולם בעקבות ערעור שהגישה המשיבה, ונדון בבית

המשפט לעניינים מנהליים בתל-אביב, בוטלה אותה החלטה. המבקש עותר בפנינו ליתן לו רשות לערער על החלטה זו.

ההלכה הפסוקה קבעה לא אחת כי "רשות ערעור אינה ניתנת כדבר שבשגרה אלא רק אם מתגלית בעיה משפטית בעלת חשיבות או אם עולה נושא אחר שחשיבותו כללית" (רע"ב 7/86 וייל נגד מדינת ישראל, לא פורסם – 26.6.86; וכן ראו רע"ב 9837/03 גרסיה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ"ח(2) 326, 330; רע"ב 4539/97 יונס נ' מדינת ישראל, לא פורסם, 5.10.97; רע"ב 393/97 סרסאוי נ' מדינת ישראל, לא פורסם 18.3.97; רע"ב 6901/08 זיאדה נ' שרות בתי הסוהר, לא פורסם, 17.1.99; רע"ב 9011/02 גולדנברג נ' מדינת ישראל, לא פורסם, 9.2.03; רע"ב 8916/03 סיבוני נ' שרות בתי הסוהר, לא פורסם, 11.1.04). לאחר שעיינתי בבקשה, בנספחיה ובתגובת המשיבה, לא מצאתי כי בידי המבקש עילה שתצדיק את ברור עניינו בפני בית משפט זה.

חרף האמור, בחנתי את עניינו של המבקש גם לגופו, ומסקנתי היא כי לא נפלו פגם או שגגה בהחלטתו של בית המשפט המחוזי. לענייננו חשובות שלוש מהוראותיו של חוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001. סעיף 3 קובע כי וועדת השחרורים רשאית לשחרר אסיר על-תנאי מנשיאת יתרת תקופת מאסרו, ובלבד ששוכנעה כי הוא ראוי לשחרור וכי אינו מסכן את שלום הצבור. מקצת מן הכלים שישמשו את הוועדה לקבוע אם אסיר ראוי לשחרור, מנה המחוקק בסעיף 9 לחוק, ובין היתר, על הוועדה לתת את דעתה לחומרת העבירה, הרשעות קודמות של האסיר ומעורבות בפעילות פלילית בין כותלי הכלא או מחוץ להם. כמו כן, הוסמכה הוועדה מכח סעיף 12 לחוק לשקול במקרים "בעלי חומרה ובנסיבות מיוחדות", ולהשקפתי ענינו של המבקש נמנה על אלה, שיקולים נוספים, לדוגמה אם השחרור יפגע באמון הציבור במערכת המשפט, אכיפת החוק והרתעת הרבים.

בית המשפט המחוזי עיין קודם לגיבוש החלטתו בעניינו של המבקש, בחומר מסווג שהוצג על ידי המשיבה, ומסקנתו היתה כי יש בחומר זה כדי להצביע על מסוכנות-עתידית של המבקש. בחומר זה עיינו אף אנחנו, ודעתנו היא כי להתרשמותו של בית המשפט המחוזי היה על מה לסמוך.

הנה כי כן, גם בחינת הבקשה לגופה מובילה למסקנה כי דינה להדחות, וכך אני מציע לעשות.

השופט א' גרוניס:

1. הנני מסכים כי יש לדחות את בקשת רשות הערעור. אוסיף דברים קצרים לעניין המבחן אותו יש להפעיל כאשר מובאת בפני בית משפט זה בקשת רשות ערעור על פסקי דין שניתנו בעניינים הנוגעים לאסירים או עצירים.

2. קיימים שני טיפוסים אופייניים להליכים בעניינים הנוגעים לאסירים או עצירים. האחד, הינו עתירת אסיר או עציר בעניין הנוגע למאסר או למעצר, בהתאם לסעיף 62א(א) לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971 (להלן - הפקודה). במסגרת זו ניתן לכלול אף עתירה המוגשת נגד החלטה של נציב שירות בתי הסוהר (להלן - הנציב) להורות על הפסקה מינהלית של עבודת שירות (סעיף 51ט(ג) לחוק העונשין, התשל"ז-1977). עתירות מטיפוס זה מוגשות לבית המשפט המחוזי והן נדונות בפני דן יחיד (סעיף 62א(ב) לפקודה). על פי סעיף 62ג לפקודה ניתן לתקוף את החלטת בית המשפט על דרך בקשת רשות ערעור (הרשות יכולה להינתן על ידי בית המשפט המחוזי או על ידי שופט בית המשפט העליון). השני, עתירה נגד החלטה של ועדת השחרורים בעניין שחרור על תנאי או בעניין המלצה על קציבת תקופת המאסר של אסיר עולם (סעיף 25 (וכן סעיף 29) לחוק שחרור על תנאי ממאסר, התשס"א-2001 (להלן - החוק)). אף עתירה מסוג זה מובאת בפני בית המשפט המחוזי, אלא שהיא נדונה לפני מותב תלתא. יצוין, כי עתירה מן הטיפוס השני מוגשת כעתירה מינהלית בהתאם לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000 (סעיף 28 לחוק). על פי סעיף 25(ה) לחוק, ההשגה על החלטתו של בית המשפט אפשרית באמצעות בקשת רשות ערעור (גם במקרה זה הרשות יכולה להינתן על ידי בית המשפט המחוזי או על ידי שופט בית המשפט העליון). כפי שיוסבר מיד, על פי השקפתי יש להפעיל מבחנים שונים לגבי בקשת רשות ערעור בהתאם לטיפוס אליו היא מתייחסת.

3. אכן, על פי הוראות הפקודה והחוק אין זכות ערעור על החלטה של בית המשפט המחוזי, בין אם מדובר בעתירה מן הטיפוס הראשון ובין אם בעתירה מן הטיפוס השני. עשויה להתעורר שאלה נכבדה באשר ליחס בין ההוראות המקנות אפשרות לבקש רשות ערעור בלבד, בלא זכות ערעור, במקרים מן הטיפוס הראשון, לבין האמור בסעיף 17 לחוק יסוד: השפיטה. באותו סעיף נקבע כי "פסק דין של בית משפט בערכאה ראשונה ניתן לערעור בזכות, להוציא פסק דין של בית המשפט העליון". אין צורך להידרש לשאלה האמורה בגדר ההליך הנוכחי, הנמנה על הטיפוס השני. השאלה הנשאלת היא

מהו המבחן שבית משפט זה אמור להפעיל שעה שהוא בוחן בקשת רשות ערעור על החלטה של בית המשפט המחוזי בעניינים הנזכרים. לדעתי, יש להבדיל באופן ברור בין בקשת רשות ערעור המשתייכת להליכים מן הטיפוס הראשון לבין זו מן הטיפוס השני. במקרה הראשון, מדובר כזכור בעתירת אסיר הנוגעת למאסרו או מעצרו. עתירה מעין זו מופנית, דרך כלל, נגד החלטה של הנציב או של גורם אחר במסגרת שירות בתי הסוהר. מכאן, שהעתירה תוקפת לראשונה לפני בית משפט החלטה שנתקבלה על ידי רשות מינהלית. נוכח העובדה שמדובר בתקיפה ראשונה לפני בית משפט (או לפני גוף מעין שיפוטי), אין שום הצדקה להפעיל מבחן מצמצם. ברע"ב 7/86 וייל נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 26.6.1986) (להלן - עניין וייל) נאמר כי "רשות ערעור אינה ניתנת כדבר שבשגרה אלא רק אם מתגלית בעיה משפטית בעלת חשיבות או אם עולה נושא אחר שחשיבותו כללית" (ראו גם, רע"ב 393/97 סרסאוי נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 18.3.1997); רע"ב 7204/97 דרויש נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 13.1.98); רע"ב 6901/98 זיאדה נ' שירות בתי הסוהר (לא פורסם, 17.1.1999); רע"ב 8916/03 סיבוני נ' שירות בתי הסוהר (לא פורסם, 11.1.2004)). מבחן זה דומה, אך אינו זהה, למבחן הנוהג לגבי בקשות רשות ערעור הבאות בפני בית משפט זה במה שמכונה "גלגול שלישי" (ראו, רע"ב 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982)). הגלגול השלישי מתייחס לבקשות רשות ערעור על פסקי דין שניתנו בערעורים בפני בית המשפט המחוזי. דומה, שאין צורך לפרט את ההבדל בין בקשת רשות ערעור בגלגול שלישי לבין בקשת רשות ערעור המופנית נגד החלטה של בית המשפט המחוזי בעתירת אסיר מן הטיפוס הראשון, שהינה בבחינת "גלגול שני". לאור ההבדל, סבורני שצריך להפעיל מבחן מרחיב לגבי בקשות רשות ערעור מן הטיפוס הראשון (רע"ב 3045/08 מדינת ישראל נ' שרון פריניאן (טרם פורסם, 11.5.2008); רע"ב 4785/08 רכיד נ' מדינת ישראל (טרם פורסם, 13.8.2008); רע"ב 6757/08 אבועסא נ' מדינת ישראל (טרם פורסם, 15.9.2008); רע"ב 10478/08 צלאח נ' מדינת ישראל (טרם פורסם, 27.1.2009) וכן ראו דבריי ברע"ב 314/06 מדינת ישראל נ' פלוני (לא פורסם, 1.2.2006); רע"ב 7495/04 בהאלדין נ' שירות בתי הסוהר (לא פורסם, 14.2.2006)).

4. עתירות מן הטיפוס השני הבאות לפני בית המשפט המחוזי אינן מופנות נגד החלטה של רשות מינהלית, אלא נגד החלטה של גוף מעין-שיפוטי. נראה, שבמקרים כאלה השאלה עליה הצבענו, והנובעת מהוראת סעיף 17 לחוק יסוד: השפיטה אינה כה בולטת. הסיטואציה דומה לזו בה מתקבלת החלטה על ידי גוף מעין שיפוטי וכאשר הערעור עליה מובא בפני בית המשפט המחוזי. במקרים כאלה לא קיימת זכות ערעור לבית משפט זה על פי חוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, ודרך התקיפה הינה באמצעות בקשת רשות ערעור (ראו, ע"א 138/78 מנהל המכס והבלו נ' אי.אי.אל

בע"מ, פ"ד לג(3) 490 (1979)). במקרה דנא, עסקינן בעתירה נגד ועדת השחרורים, היינו מדובר בעתירה מן הטיפוס השני. במקרה כזה, אף לפי השקפתי, יש להפעיל מבחן דומה למבחן הנוהג במקרים הרגילים של "גלגול שלישי" (ראו, רע"ב 9837/03 גרסיה נ' ועדת השחרורים בית הסוהר מעשיהו, פ"ד נח(2) 326 (2004); רע"ב 4539/97 יונס נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 5.10.1997); רע"ב 10164/03 נגר נ' מדינת ישראל (טרם פורסם, 27.1.2004)).

ש ו פ ט

השופטת מ' נאור:

אני מסכימה שיש לדחות את בקשת רשות הערעור. חברי השופט גרוניס מעורר שאלה כבדת משקל ואולם אין היא מצריכה הכרעה בנסיבותיו של ענין זה.

ש ו פ ט ת

התוצאה היא כאמור בפסק דינו של השופט א' א' לוי.

ניתן היום, ט"ו באדר התשס"ט (11.03.09).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט